

Premiérové prehodnotenie života a tvorby spišského umelca Jozefa Hanulu na odbornom kolokviu v rámci aktuálnej výstavy, nadväzujúcej na stále expozíciu Galérie umelcov Spiša

Miesto:	Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, Zimná 46, Spišská Nová Ves
Názov podujatia:	Manifest slovenskosti
Termín:	streda, 25. 9. 2024, 9.00 – 14.00
Kontakt pre médiá:	Mgr. Lucia Benická, riaditel@gus.sk, 0948 882717
Link / kolokvium:	https://www.gus.sk/manifest-slovenskosti/
Link / výstava:	https://www.gus.sk/jozef-hanula-reminiscencie/

Galéria umelcov Spiša, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, pripravuje **odborné kolokvium** s názvom **Manifest slovenskosti**, realizované v rámci výstavy **Jozef Hanula: Reminiscencie**, uvedenej v dramaturgickom cykle *Profily / Umelci Spiša* v koncepcii kurátorky Mgr. Kamily Pacekovej. Kolokvium sa zaoberá životom a tvorbou Jozefa Hanulu a je premiérovým zhodnotením prínosu spišského umelca v kontexte novodobých dejín slovenského výtvarného umenia.

Kolokvium bude prebiehať v stredu, 25. 9. 2024 v priestoroch Galérie umelcov Spiša v Spišskej Novej Vsi. Program kolokvia je rozdelený na dva tematické bloky – **Východiská a pôsobenie** a **Umenovedné kontexty**, s prednáškami spíkrov z vedeckej a umeleckej obce: PhDr. Karol Maliňák, PhD.; PhDr. Ružena Kormošová, PhD.; PhDr. Vladimír Beskid, Mgr. Kamila Paceková (GUS).

I. blok kolokvia / Východiská a pôsobenie uvedie život a profesijné pôsobenie Hanulu na Liptove a na Spiši: historik umenia **Karol Maliňák** analyzuje ranné pôsobenie a liptovskú dimenziu maliara, regionálna historička a pedagogička **Ružena Kormošová** uvádza profesijnú a umeleckú činnosť Hanulu na Spiši. **V II. bloku kolokvia / Umenovedné kontexty** historik umenia **Vladimír Beskid** prezentuje prelomové diela umelca v kontexte slovenskej moderny a tvorbu maliara v koreláciách so zbierkovým fondom Galérie umelcov Spiša (GUS) uvedie kurátorka zbierky GUS **Kamila Paceková**.

Prínos Jozefa Hanulu zatiaľ nebol zhodnotený v širšom kontexte vývoja slovenského výtvarného umenia. Tvorba a jej tematické členenie boli spracované v stálej expozícii Galérie umelcov Spiša, ktorá spravuje bohatý fond z pozostalosti maliara. Kolokvium si kladie za cieľ otvoriť odbornú dišputu o živote i tvorbe umelca, ktorý aktívne pôsobil na Spiši, a pripraviť zázemie pre komplexné spracovanie diela v monografickej publikácii.

Registračný poplatok na kolokvium a komentovanú prehliadku je 10 € na účastníka.

V cene je zahrnutý katalóg, propagačný materiál a občerstvenie. Možná registrácia s nulovým poplatkom bez materiálu a občerstvenia.

Podrobný program, tlačová správa, prihlášky na web stránke: <https://www.gus.sk/manifest-slovenskosti/>

Jozef Hanula sa narodil 6. apríla 1863 v Liptovských Troch Sliachoch v rodine roľníka a ľudového rezbára. Prvé odborné štúdium absolvoval na budapeštianskej Krajinárskej škole a prípravke pre profesorov kreslenia v rokoch 1881 – 1882 u profesorov Imre Gregussa, Bertalana Székelyho a Karola Lotza (štúdium prerušil z dôvodu vojenskej služby v Prešove, Košiciach a Hercegovine, 1882 – 1885). V rokoch 1886 – 1889 pokračoval v štúdiu v Budapešti na Uhorskom kráľovskom ústave pre kreslenie a profesorov kreslenia. V ďalšom výtvarnom vzdelávaní pokračoval v Mnichove, najprv v súkromnej škole Simona Hollósyho (1891), navštevoval aj ateliér Jaroslava Věšína, a napokon v rokoch 1892 – 1896 štúdiom na Kráľovskej bavorskej akadémii výtvarných umení. Bol žiakom profesorov Gabriela von Hackla, Karola Marra a Franza von Defreggera. Nakrátko bol ustanovený za učiteľa slovenčiny na reálke v Žiline, od apríla 1919 do augusta 1932 pôsobil ako žípomocný učiteľ slovenského jazyka a kreslenia na Štátnej meštianskej škole v Spišskej Novej Vsi. Popri tejto práci spolupracoval pri vydávaní prvých slovenských novín na Spiši – „Tatry“, ktoré redigoval. Od roku 1920 bol predsedom Štefánikovej besedy, prvého slovenského spolku na území Spišskej Novej Vsi. Bol zakladajúcim členom Spolku výtvarných umelcov v Martine a dlhé roky predsedom výtvarného odboru Matice slovenskej. V roku 1938 mu bola k jeho 75. narodeninám udelená za celoživotné dielo „Štefánikova umelecká cena za výtvarné umenie“ ako tretiemu po Martinovi Benkovi a Ľudovítovi Fullovi a v roku 1941 bol menovaný laureátom štátnej ceny „za celoživotné dielo na poli výtvarného umenia maliarskeho“. V roku 1940 Matica slovenská v Martine vydala knižne jeho „Spomienky slovenského maliara“. Zomrel 22. augusta 1944 v Spišskej Novej Vsi, kde je aj pochovaný.

Galéria umelcov Spiša, kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja, patrí medzi najmladšie zberateľské inštitúcie v regióne. Zameriava sa na profesionálne výtvarné umenie s prioritnou orientáciou na spišský región. V poslednom desaťročí sa pôsobenie galérie rozširuje z regionálneho na širší národný a európsky priestor. Zbierkový fond k 30. 6. 2024 tvorí 2 561 výtvarných artefaktov, časť z nich je prezentovaná v troch stálych expozíciách – Terra Gothica, Jozef Hanula a Záhrada umenia. Galéria realizuje množstvo sprievodných a edukačných programov v dialógu so zbierkou a aktuálnymi výstavnými konceptmi.

Manifest slovenskosti

I. BLOK / Východiská a pôsobenie 9.00 – 11.00

9.00 – 9.10

Mgr. Lucia Benická

Riaditeľka Galérie umelcov Spiša
Otvorenie I. bloku kolokvia

9.10 – 10.00

PhDr. Karol Maliňák, PhD.

Historik umenia, Liptovský Mikuláš

Hanulova liptovská dimenzia

Predstavenie životného príbehu Jozefa Hanulu s poukázaním na prekážky a komplikácie sprevádzajúce jeho umeleckú cestu. Zasadenie autora do kontextu doby a spoločnosti, v ktorej vyrastal a neskôr pôsobil. Kľúčová rola otca pri formovaní osobnosti umelca, jeho vplyv pri umeleckom smerovaní a priúčaní sa remeslu. Charakteristika osobnosti umelca, ktorý vďaka neochvejnej vôli a vnútornému presvedčeniu celý život kráčal po ceste k umeniu.

10.00 – 10.40

PhDr. Ružena Kormošová, PhD.

Regionálna historička a pedagogička, členka Spišského dejepisného spolku a Slovenskej historickej spoločnosti, Spišská Nová Ves

Hanula v kontexte regiónu Spiša – život a pôsobenie

Skúmanie životných osudov umelca, spätého s dvomi regiónmi – s Liptovom, kde sa narodil a so Spišom, s ktorým je viazaný od chlapčenského veku. Od apríla 1919 sa mesto Spišská Nová Ves stalo až do jeho smrti bydliskom a pôsobiskom. Začal sa venovať pedagogickej práci, zúčastnil sa pri oživotvorení Matice slovenskej v Martine, podieľal sa na národnej spolkovej a osvetovej práci v Spišskej Novej Vsi, na vydávaní prvého slovenského týždenníka na Spiši s názvom Tatry, prispieval ilustráciami do kníh povestí a rozprávok i učebníc slovenského jazyka.

10.40 – 11.00

Diskusia, občerstvenie

Viac info o kolokviu
a profily spikrov

II. BLOK / Umenovedné kontexty 11.00 – 13.00

11.00 – 11.10

Mgr. Lucia Benická

Riaditeľka Galérie umelcov Spiša
Otvorenie II. bloku kolokvia

11.10 – 12.00

PhDr. Vladimír Beskid

Historik umenia, Trnava

Jozef Hanula – kľúčová postava slovenského umenia 20. storočia

Prezentácia maliara Jozefa Hanulu a jeho mimoriadneho miesta v našich dejinách ako priekopníka hľadania „slovenskej formy“ v umení a národných tendencií „obrazov ľudu“ v prvých dvoch desaťročiach 20. storočia. V roku 1902 bola uvedená umelecká výstava v Hodoníne, ktorá poukázala na prvolezectvo Hanulu v ľudovo-žánrovej malbe, v procese definovania vizuálnej kultúry dediny. Hĺbková analýza maliieb *Za frajerom* (1902) a *Na rodnej hrude* (1908) – dvoch prelomových diel tej doby, s cieľom znovuzaradenia Hanulu na popredné miesto pri zrode a postuláte slovenského umenia ešte pred rokom 1918.

12.00 – 13.30

Mgr. Kamila Paceková

Kurátorka zbierky Galérie umelcov Spiša, autorka a kurátorka výstav Jozefa Hanulu v GUS, Spišská Nová Ves

Tvorba Jozefa Hanulu v koreláciách so zbierkovým fondom Galérie umelcov Spiša (GUS)

Prezentácia stálej expozície Jozef Hanula a výstavného projektu Reminiscencie. Analýza tvorby autora cez tematicky koncipované celky v oboch expozíciách v dialógu s významnými dielami z galerijných zbierok na Slovensku. Výstava ako premiérové uvedenie tvorby autora v ucelenom koncepte, s cieľom kompletizovať doteraz nespracované dielo umelca v kontexte vývoja slovenského výtvarného umenia.

Komentovaná prehliadka výstavy Reminiscencie a stálej expozície Jozef Hanula

13.30 – 14.00

Diskusia, záver kolokvia

www.gus.sk